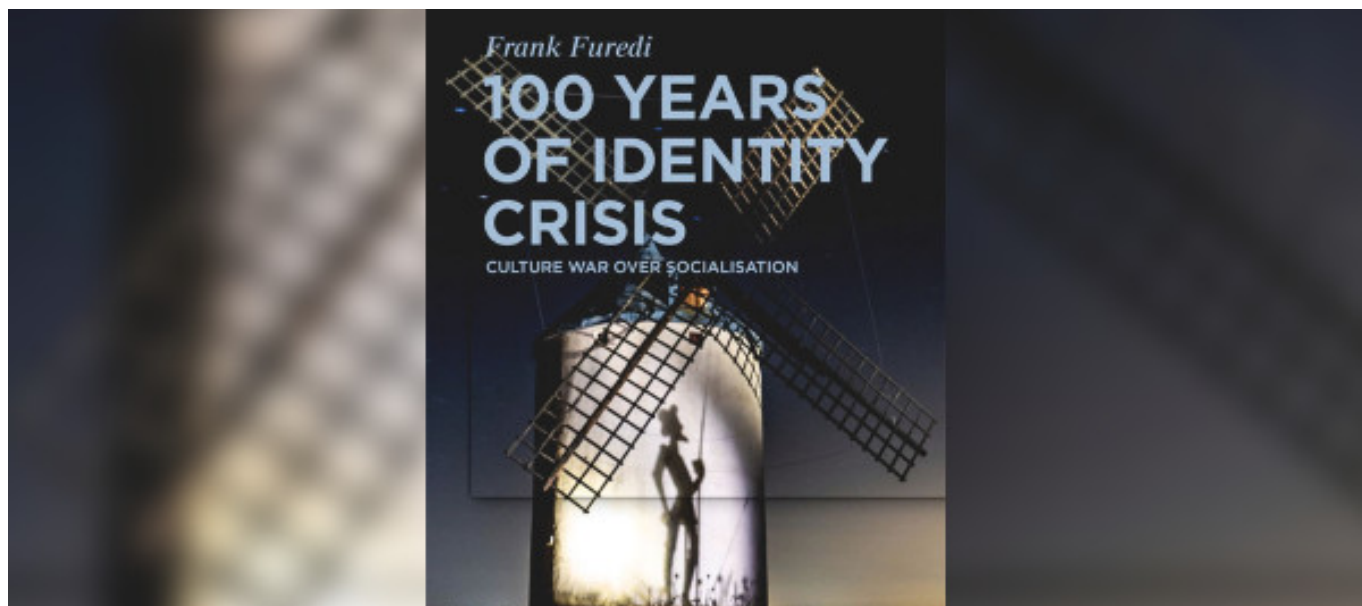

Door de breuk met het verleden zijn waarheid en werkelijkheidszin verloren gegaan

Posted on 7 december 2022 by Arie Graafland

De huidige identiteitsexplosie en maatschappelijke desoriëntatie vraagt om houvast. De Engelse socioloog Frank Furedi ziet dat ook. Volgens hem zijn de morele en normatieve waarden van al die nieuwe zelf gecreëerde identiteiten nogal onduidelijk. Volgens andere sociologen is het al niet meer mogelijk om iets als een stabiele persoonlijkheid te behouden in zo'n uit elkaar rafelende maatschappij.

Kennis komt onder druk te staan. Veel kennis is al verouderd voor je van school komt. Moet er dan niet veel meer aandacht geschonken worden aan 'veranderkunde'? Dat is precies wat Furedi bestrijdt in zijn boek *Culture War over Socialisation*. Aan de universiteiten waar dit postmoderne denken gemeengoed is geworden, wordt een stabiele identiteit als een anachronisme gezien. Je hebt ook niet één identiteit maar meerdere, *destabilisatie* van kennis is de wetenschappelijke *norm* geworden.

Identiteit

De maatschappij verandert steeds sneller, sinds een paar decennia spreken we over postmoderniteit, laat-modern of een vloeibaar geworden maatschappij waarop het individu steeds meer grip verliest. Met dit uit elkaar rafelen van de maatschappij veranderen de instituties mee.

De politiek is 'flexibeler' geworden, links heeft zijn socialistische veren afgeschud en liberaal beweegt mee met wie het hardste drukt. Sinds de jaren '80 is 'identiteit' als woord geëxplodeerd in zowel wetenschappelijke publicaties als in de media en de politiek. Wat begon als een filosofische term werd een politiek *statement*.

Amerika

De identiteitscrisis en alles wat daarmee samenhangt is onverbrekkelijk verbonden met morele conflicten en maatschappelijke normen. Furedi doet een poging de huidige crisis historisch te verklaren. Hij trekt een lijn naar de socialisatie van de jeugd in de late 19de eeuw in Amerika. Socialisatie werd in die tijd voor het eerst *gepolitiseerd* omdat men van mening was dat een efficiënte economie het mobiliseren van jeugdig idealisme vereiste.

In Amerika vormde zich begin 20^e eeuw een informele groep technocraten die streefde naar econom

De psychologie in de jaren na de Eerste Wereldoorlog en de economische crisis in de jaren dertig hebben bij het proces van *social engineering* in de VS en in Europa een doorslaggevende rol gespeeld, Furedi noemt het een vorm van *sciëntisme*, het toepassen van wetenschappelijke principes op het terrein van menselijk gedrag.

Met andere woorden, je politiseert wetenschap. Het lijkt alsof je neutraal bent ten aanzien van waarden en normen, maar je voorziet intermenselijke en politieke relaties van een technische oplossing. En dat gebeurt nog steeds zoals we zullen zien.

Explosie van identiteiten

Furedi ziet deze tendens in nogal verschillende modernistische stromingen: de New Liberals in Engeland, de sociaaldemocraten in Zweden, de Europese socialisten, communisten en fascistten. Hoewel ze allemaal een utopie aanhangen worden hun doelstellingen in het dagelijks leven meestal getemperd.

Uiteindelijk gaat het vooral om een *rationalisering* van het proces van socialisatie. De utopie raakt uit het zicht en de toekomst ligt in het beïnvloeden van de jeugd. De effecten zijn meestal een intensivering van conflicten over wie het voor het zeggen heeft tussen ouders en kind, het scheppen van een geforceerde afstand tussen traditie en heden, en een ware explosie aan identiteiten.

E

De jeugd, de toekomst

Ook de Amerikaanse psychologie was doordrongen van techno-wetenschappelijke kennis die moet leiden tot een verandering van de westerse cultuur. Volgens Meads antropologisch onderzoek functioneerde de jeugd beter op het eiland Samoa.

De mythe van de jeugdige veranderaar loopt door tot ver in de jaren '60 en '70. En nu in de 21^e eeuw is iedereen ervan overtuigd dat de jeugd de toekomst heeft en dat de ouderen alleen maar in de weg staan. Jongeren zijn nu de leidsman voor de ouderen. Alleen China en Japan lijken zich te onttrekken aan de jeugdcultuur.

De rol van de jeugd

Die leidinggevende rol van de jeugd zien we ook bij de huidige klimaatcrisis. Frans Timmermans roept de jeugd op om de wereld drastisch te veranderen. Zowel de EU als de VN zet 18- tot 20-jarigen (Greta Thunberg) in als boegbeeld van maatschappelijke verandering.

Politieke bewegingen, therapeuten, pedagogen en moderne kapitalisten zien *social engineering* als de belangrijkste motor voor culturele en economische verandering. Psychologie wordt ingezet als veranderingsmotor. Niet de vaak trage overdracht van waarden tussen de generaties, maar vooral een nieuw soort administratief en politiek geproduceerde norm

technocratisch gestuurde wereld waar woke-ideologie een nieuwe invulling aan geeft.

Dwang

Volwassenen moeten veranderen volgens deze opvatting, meestal door zachte dwang, maar tegenwoordig ook door politiek administratieve dwang. Het 'stikstofprobleem', de coronamaatregelen of de opvang van immigranten sluiten hier naadloos bij aan. De politiek is altijd bereid om eigen opvattingen opzij te zetten voor 'de wetenschap' van het RIVM. Bij corona volgen we de wetenschap, aldus Mark Rutte. En als het over 'de wetenschap' gaat, dan weet je dat het over sciëntisme gaat.

Opmerkelijk is dat de huidige politieke cultuur zowel intens persoonlijk als onpersoonlijk is. Politisering van emotie zoals in de woke-ideologie en technocratisch bestuur waar 'de wetenschap' gevolgd wordt gaan hand in hand. Het is het belangrijkste argument in het recente boek van Ronald Meester dat ik onlangs besprak. Het gevolg is dat Nederland gevangen zit in sciëntisme in beleid en politieke discussies die woke-gerelateerd zijn. Een recept voor democratische verlamming en culturele malaise.

Ervaring is standpunt

'Identiteit' is een van de belangrijke karakteristieken van onze cultuur geworden. Alle woke-denken en woke-politiek steunt op identiteit. In feite een 'standpunt-epistemologie', een vorm van kennis die voortkomt uit pu

immers recht op 'natuurlijke verzorging'. Iedere advertentie kent op dit moment een etnisch gemengd gezin.

Crisis

Het begrip 'identiteitscrisis' is voor het eerst geïntroduceerd door de psycholoog Erik Erikson die soldaten behandelde die terugkwamen uit de Tweede Wereldoorlog, en hun plaats in de Amerikaanse samenleving waren kwijtgeraakt. Nu zouden we het *post traumatic stress syndrom* (PTSS) noemen.

De termen '*crisis*' en '*identiteit*' werden in die naoorlogse periode overigens zelden gebruikt, terwijl ze tegenwoordig gemeengoed zijn geworden. Crisis kan nu op ongeveer ieder maatschappelijk fenomeen betrekking hebben: milieu, politiek, klimaat, democratie et cetera.

Hoewel het begrip identiteit al eerder werd gebruikt, laat Furedi zien dat het in de sociologie een recent verschijnsel is. In de jaren '60 had niemand het over 'seksuele identiteit', 'etnische identiteit' of 'politieke identiteit' in de huidige politiek geladen betekenis. Historisch gezien was identiteit verbonden met continuïteit. Wat in eerste instantie *persoonlijk* was, heeft nu een *publieke* betekenis.

Tot slot

In de huidige tijd is het

dank!